REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nu colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 213. **Brașov, Duminecă 26 Septemvrie (9 Octomvrie).** **1904.**

Trei-deci de ani pierduți?

De vre-o doi ani diarele de la Arad și Orăștie, ba și veteranul diar de la Sibiiu, cari tóte suflă pe întrecute în cimpoiul curentului nou, susțin, că fac politică națională activistă, se tot plâng și se vaetă de marea nenorocire, ce ar fi adus'o peste capul nostru politica de pasivitate.

Trei-deci și mai bine de ani, esclamă heroldii nouei direcțiuni fără direcție, trei-deci de ani și mai bine n'am făcut nimic, am stat cu mânile în sîn și cu gura căscată, așteptând sĕ ne sbóre porumbii fripți în gură! Tóte relele și neajunsurile, câte am avut sĕ le suferim de la 1869 încóce, fără escepțiune, se pun în contul și numai în contul pasivității și fără îndoială, că tot numai pasivității avem de a mulțumì și acțiunea miraculósă a noului curent, care în timp mai puțin decât de doi ani a adus lucrurile acolo, încât ne putem mândri cu-o pleiadă de „activiști înflăcărați" de tot soiul și cu cele mai diferite programe, séu, mai bine dis, fără de alt program, de cât acela de a combate pe tóte drumurile și potecile pasivitatea cea „fatală și nenorocită".

Ce-i drept combatanții curentului nou se mai laudă, că ar fi „activiști naționaliști", ceea-ce în impre-jurările de față fără de programul național ni se pare o absolută imposibilitate. Nu mai pot fi adi nici măcar activiști naționaliști cu program moderat séu oportunist, fiind-că nu mai este cu cine sĕ se tocméscă, căci odată pentru tot-déuna a fost închisă dughiana dietală pentru orĭ-ce plângeri séu postulate naționaliste. Dér nu voim sĕ vorbim astădi despre ce se póte séu nu cu activitatea „naționalistă" fără program, ci voim sĕ aruncăm o privire incidentală asupra celor ce, după spusele și afirmările eroilor dela noul curent fără direcție, nu s'au putut face în trei-deci de ani cu vechea „nemernica" și „nefericita" pasivitate cu program.

Étă ce cetim într'unul din diarele de la Budapesta, cari par a nu mai avé altă țintă decât a întriga și a ațîța în contra drepturilor și instituțiunilor poporului nostru:

„Am arătat deja faptul, că Românii din patrie *în timpul pasivității lor politice și-au concentrat și desfășurat tóte puterile, după un plan chibzuit înainte, pe terenul economic.* Afirmațiunea acésta a nóstră a justificat'o și adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român" ținută de curênd la Timișóra, dér și mai eclatant o justifică *recordul, ce l'au atins Românii din patrie în cei treideci de ani din urmă — cu totă asuprirea (?), căreia sunt supuși și cu totă sărăcia (?) ce ar resulta de aici — pe terenul economic.*"

„Recordul acesta îl dovedesc în mod irecusabil băncile române din patrie, al căror numĕr trece acum peste *nouĕdeci*.

Aceste le vedem desfășurate nu mai scim a câtea óră în fruntea diarului „Magyar Szó". Diarul șovinist, avênd scopul de a arăta conaționalilor șoviniști câtă putere au adunat Românii și câtă muncă de distrugere trebue sĕ se presteze din parte maghiară pentru a paralisa și nimici acésta putere, își dă tótă silința de a dubla chiar importanța băncilor române, numai ca sĕ pótă zugrăvi cu colori și mai posomorîte pericolul, ce afirmă, că l'ar nasce activitatea acestor bănci din punct de vedere al politicei de stat maghiare etc.

Pe șése colóne întregi fóia șovinistă se căsnesce a arăta și a documenta „ființa periculósă" a băncilor române Pentru adi nici n'am putut rĕsbi a ceti atâta conglomerat de perversitate, de fariseism și de rea voință, cât este cuprins în acest articol de șése coți. Am crede însĕ, că numai spre lămurirea lucrurilor póte servi și că în tot casul nu póte strica, decă „înflăcărații" representanți ai activității multicolore de astădi și-ar da ostenéla a chibzui bine și cu răgaz asupra afirmării, cu care își introduce fóia maghiară actul sĕu de acusațiune.

Sĕ chibzuéscă, că óre — ne mai vorbind de multe altele — ar fi fost cu putință, ca noi Românii din aceste țĕri s'avem adi băncile câte le avem, decă acționarii acestora, în loc sĕ-și așede capitalurile pentru înființarea și înflorirea lor, le-ar fi cheltuit timp de trei-deci de ani în agitațiuni și lupte electorale, pentru ca sĕ cadă trei-deci de ani de-a rêndul cu candidații lor, din cari puțini de tot ar fi avut în casul cel mai bun óre-cari șanse nesigure de reușire?

Brașov, 25 Septemvrie v.

Convențiunea comercială cu România. Un oficios maghiar publică următorul comunicat față cu svonurile rĕspândite privitor la convențiunea comercială între Austro-Ungaria și România:

La locurile competente nu se scie nimic despre aceea, că Austro-Ungaria ar fi propus României un provisoriu de un an pentru aranjarea raporturilor comerciale. Raporturile nóstre comerciale cu România, în care nu s'a întêmplat până acum nici o schimbare, nu pot da causă pentru înființarea unui provisoriu. Guvernul român la tot casul se află în posițiunea, ca de la 1 Dec. anul curent sĕ întroducă noul tarif vamal. Acésta însĕ la nici un cas n'ar puté s'o facă față cu Austro-Ungaria numai, ci ar trebui sĕ procedeze întocmai și față cu Germania, cu care România urméză negocieri favorabile. Deci taxele vamale, cari sunt valabile pentru exportul Germaniei în România, trebue sĕ aibă valóre și pentru importul Austro-Ungariei. Până acum nu s'a arătat nici un semn, că România ar voi sĕ introducă la 1 Dec. noul tarif vamal autonom. Atât Austro-Ungaria, cât și România doresc sincer aranjarea raporturilor comerciale între sine, și de sigur, că în privința acésta se vor deschide negocieri, îndată-ce vor avé succes negocierile între Austro-Ungaria și Germania și îndată-ce se vor fi încheiat negocierile germano-române.

Sinodul ecumenic refusă concesiunile Macedo-Românilor. O telegramă din Constantinopol anunță, că sinodul ecumenic s'a ocupat în ședința sa de Miercuri cu dorința Sultanului de a se permite Românilor întrebuințarea limbei lor naționale în biserici. Sinodul a decis, după lungi desbateri, **a refusa** *Românilor, ca și în trecut, împlinirea acestor concesiuni, dorite și de Sultan,* pe motiv, că pretensiunile lor nu sunt de natură pur bisericéscă, ci mai mult de *caracter politic.* Decisiunea sinodului formulată într'un memoriu, a fost depusă eri la Yildiz-Kiosk. Memoriul motivéză refusul prin faptul, că în afacerea acésta jócă momentul politic un rol prevalent. Tot-odată patriarchul a cerut Porții în scris *expulsarea preotului român Teodoru,* care după întórcerea sa din Bucuresci în Bitolia, a slujit în comunele din împrejurimea acestui oraș în limba românéscă.

O scrisóre deschisă a contelui Tisza. O scire extrem de interesantă sosesce din Budapesta. In ajunul deschiderei dietei, ministrul-președinte contele Ștefan *Tisza* a adresat alegĕtorilor sĕi o scrisóre deschisă, care va produce de sigur mare sensație în cercurile politice și o nespus de mare turburare în tabĕra opozițonalilor maghiari obstrucționiști.

In scrisórea acésta primul ministru Tisza declară, între altele, că conform pactului de la 1867 „națiunea" a recunoscut, că *soluțiunea cestiunei armatei este un drept esclusiv al domnitorului.* Vorbind despre *obstrucțiune,* Tisza o condamnă cu totă hotărîrea și dice, că ea este o rușine pentru țéră, deóre-ce o grupare de ómeni ușuratici a reținut timp așa de îndelungat mersul constituțional al afacerilor statului. In fine Tisza face declarațiunea, că *va revisui regulamentul camerei,* ori-cât de mari lupte l'ar costa acéstă revisuire.

Dieta se va deschide, deci, sub auspicii fórte posomorîte și trebue sĕ ne așteptăm la lupte orâncene între partidele, cari o compun.

Nouă eră în Flinlanda? Diarele din strĕinătate aduc scirea, că noul guvernator al Finlandei, principele *Obolensky,* a primit ordin din partea Țarului, ca sĕ o rupă cu regimul aspru esercitat de Bobrikow. Diarele finlandese vor avé voie de a scrie mai liber, și s'a dat autorisare sĕ apară trei diare, dintre cari unul cotidian întitulat *„Helsingin Bamonat"*, care se va publica în limba finlandesă la Helsingfors, în locul diarului *„Pacivaetli"* suprimat de generalul Bobrikow. Pe diua de 6 Decemvrie se va convoca dieta finlandesă. Cu ocasiunea alegerilor, ce se vor face pentru dietă, principele Obolensky a dat ordin prefecților, ca alegerile sĕ se lase libere și sĕ nu caute de a favorisa pe nimeni.

Lupta Cehilor.

In ședința de la 6 Octomvrie a *dietei provinciale boeme* s'au făcut declarațiuni importante din partea Cehilor.

Președintele a deschis ședința printr'un discurs în care a accentuat, că guvernul nu crede, ca Cehii și Germanii sĕ-și stea față în față cu atâta ură, încât sĕ mérgă orbesce înainte. Crede însĕ cu atât mai vîrtos, că cele douĕ popóre ale Boemiei vor fi pĕtrunse de necesitatea împăcării. Guvernul a convocat dieta, ca sĕ dea partidelor posibilitatea a-se întórce la munca constituțională.

La finea ședinței Cehii-bĕtrâni și Cehii-tineri, *solidari,* au presentat biroului o declarațiune, în care acusă pe guvern de raporturile triste esistente în Boemia și îi impută, că nu garantéză egalitatea de limbă și nu respectă unitatea regatului boem; mai departe, că abuséză de școlă pentru scopuri de germanisare și, în fine, că crisa economică o întrebuințéză guvernul pentru scurtarea oposiției. *Atitudinea ostilă a guvernului* — dice declarațiunea — *împiedecă orĭ-ce apropiere.* Representanții poporului ceh tot-déuna au fost gata a promova împăcarea, însĕ drepturile regatului boem și ale poporului cehic li sunt mai scumpe, decât sĕ dea îndĕrĕt de la lupta cea mai energică pentru drepturi. *Deputații cehi sunt firm deciși a continua lupta contra sistemului de guvernare, până când nu se vor satisface drepturile și pretensiunile regatului și poporului.*

Cu acésta ședința s'a închis.

Regele Petru și dinastia Obrenovici. Din Belgrad vine scirea, că Regele Petru în călĕtoria sa actuală întreprinsă prin țéră, a avut ocasiune sĕ declare populațiunei, că el nu are nici un interes sĕ jignéscă memoria membrilor dinastiei Obrenovici, ale cărei merite sunt incontestabile.

Lupta între Poloni și Germani. Un esemplu elocuent despre ura și patima, pe care o produce lupta ascunsă pentru avere și pămênt la Polonii din provinciile germane de ost, ofere o întîmplare ivită în cercurile nobilimei polone, care e viu discutată și comentată de pressa germană-națională.

Un membru al familiei polone de conți Bninski, cumpĕrase dilele trecute o moșie polonă pentru comisiunea germană de colonisare. Față de acéstă faptă familia Bninski a luat următórea hotărîre:

„Membrii familiei Bninski întruniți, după-ce s'au convins pe basa materialului autentic, că sub-locotenentul de odinióră Ioan Bninski, născut în anul 1873, în calitate de persónă subordonată a cumpĕrat moșia nobilă Modișeno pentru comisiunea de colinisare și *prin acésta a comis o faptă rușinósă egală cu tradarea de patrie,* au decis, sĕ-l renege pe susnumitul Ioan

Bninski și sĕ nu-l mai recunóscă drept membru al familiei lor“.

Esemplul acesta arată, cât de mare este ura între Polonĭ și Germanĭ și dovedesce tot-odată, că ținta Germanilor de a colonisa ținuturile polone cu Germanĭ, e încă fórte îndepărtată, ba adese-orĭ Germanii trebue sĕ observe chiar o politică defensivă și de apĕrare față de resistența elementului slav. Diarele germane sunt de pĕrere, că față de atitudinea Polonilor nu mai sunt la loc mĕsurĭ blânde și concesiunĭ, ci trebue sĕ se aplice mĕsurĭ coercitive (!)

Combaterea malariei.

De **Dr. I. Popp**, medic-colonel.

(6) (Urmare.)

Trebue ținute așa dér în vedere următórele:

1) Sĕ se combată parasiții în sângele ómenilor îmbolnăvițĭ de malaria.

2) Sĕ se combată țințarii malaricĭ în tóte stadiile lor de desvoltare.

3) Sĕ se ocrotéscă bolnavii de malaria de înțĕpăturile țințarilor.

4) In locurile malarice sĕ se ocrotéscă ómenii sĕnătoșĭ de înțepăturile țințarilor, spre a-i feri de infecțiune.

5) In locurile malarice sĕ ocrotéscă ómenii sănătoșĭ împotriva desvoltării germenilor malaricĭ inoculațĭ póte prin înțepăturĭ de țințarĭ. (Profilaxia medicală).

Décă am isbuti sĕ stîrpim parasiții malaricĭ din om, atuncĭ țînțarii malaricĭ ar fi impotențĭ, pentru-că în acest cas ar fi dispărut isvorul, de unde se aprovisionéză cu otrava bólei.

Séu un alt cas: Décă s'ar puté sĕvîrși, ca într'o regiune malarică sĕ se stîrpéscă țințarii malaricĭ cu tótă sĕmînța lor, atuncĭ malaria nu s'ar puté rĕspândi mai departe, fiind-că i-ar lipsi agenții. Fără aceștĭ samsarĭ aripațĭ, bolnavul malaric este pentru ceilalțĭ ómenĭ tot așa de puțin primejdios, ca orĭ care altul care n'are parasiții malaricĭ sălășluițĭ în sine.

Trebue sĕ relevez aicĭ expres, că bóla malarică ce e drept se póte transmite de la om la om pe cale experimentală prin inoculație, însĕ nenumeratele experimente de a comunica bóla la ómenĭ sănĕtoșĭ prin înțepăturĭ de ploșnițe (stelnițe) séu purecĭ etc. hrănițĭ mai nainte cu sângele ómenilor îmbolnăvițĭ de malaria au rĕmas fără resultat. Chiar și țințarul malaric, infectat, rĕmâne impotent de a transmite infecția cât timp parasitul metamorfosat n'a ajuns la maturescență și nu s'a sălășluit ca sporozoit în ganglionele lui salivare.

Omul bolnav de malaria și țînțarul malaric vor fi și vor trebui sĕ fie esclusiv subiectele mĕsurilor nóstre higienice, deși stăpânirea absolută a teoriei țințarilor în cestiunea malariei este combătută din diferite părțĭ, fără sĕ se fi putut însĕ arăta până acuma în mod sciintific prin observațiunĭ biologice asupra parasiților malaricĭ, alte căi ale infecțiunei și rĕspândirei epidemice.

Prudența ne dictéză sĕ ne ținem în practică de ceea-ce scim cu siguranță și nu de hipotese, a căror exactitate încă nu e probată.

Pentru-ca nu numai sĕ tămăduim pe bolnavul, dér sĕ-l și isolăm ca isvor de infecție, adecă se-l scăpăm de parasițĭ, felul de therapie clinică de până acuma nu e suficient nicĭ măcar pentru individul bolnav, căruia vrem sĕ-i ajutăm, fără ca sĕ mai vorbim de problemele higienice-profilactice, de carĭ trebue sĕ ținem socotélă, décă vrem sĕ reprimăm séu stîrpim malaria ca epidemie.

Cu diagnosa „*Intermittens*“ atât de repede pronunțată la patul bolnavului séu în ora de consultație și cu câteva doze de chinină considerată ca suverană, după stadiul cunoscințelor ce le avem astădĭ despre malaria, am făcut puțin séu nimic, chiar și când am reușit sĕ suprimăm accesele de frigurĭ.

Astădĭ tratamentul clinic, fie că se face în odaia bolnavului, fie în ora de consultație, se începe cu analisarea sângelui și se urméză și termină tot sub controla aceluia.

Cu cât mai din timp se începe terapia specifică rațională cu cercetarea sângelui, cu atât mai desăvîrșit va fi resultatul mai apropiat, care este în prima linie suprimarea acceselor de frigurĭ.

Tratamentul rațional însĕ nu s'a terminat aci. Deși în cele mai multe casurĭ de malaria frigurile se pot înlătura în mod definitiv, findcă parasitul a fost stîrpit din sânge, totușĭ omul nu este aprópe nicĭ odată sigur de acésta.

Am dis, când am vorbit despre raporturile biologice ale parasiților aflătorĭ în sânge, că după puține accese de frigurĭ, la îmbolnăvirile recente, se ivesc formele permanente ale parasitului prin care se sĕvîrșesce reproducțiunea sexuală în țințarul malaric și prin care se conservă specia. Aceste forme permanente însĕ opun tratamentului de chinină o resistență puternică, adesea insurmontabilă și alcătuesc nu numai isvorul vecĭnic amenințător de infecțiune pentru țințariĭ malaricĭ înțepătorĭ, ci sunt tot-odată causa recidivelor, adesea după mai multe lunĭ, fără ca sĕ fi avut loc o nouă infecțiune a sângelui prin sporozoițĭ.

(Va urma.)

Rĕsboiul ruso-japones.

Scirile din urmă despre asidiul *Port-Arthurului* și despre luptele de la 24 și 25 Septemvrie aduc noue amĕnunte. Cu ocasiunea ultimului atac de la 24 și 25 Septemvrie efectul tunurilor-revolver a fost teribil. La asaltul contra Muntelui Inalt, Rușii au lăsat pe Japonesĭ sĕ înainteze aprópe de ei. In momentul acela Rușii au descărcat tunurile-revolver, carĭ au culcat la pămênt rîndurĭ întregĭ japonese. Apoi, încurajațĭ de succesul lor, Rușii au dat năvală, vrênd sĕ asalteze șanțurile japonese. Japonesii au rĕspuns și ei cu tunurile-revolver ale lor, pricinuind Rușilor pierderĭ marĭ. Japonesii recunosc și ei, că au fost bătuțĭ și n'au putut dobândi nicĭ un succes cu atacul de baionetă.

Din *Petersburg* se telegrafiéză, că tóte încercările Japonesilor de a recuceri Muntele Inalt, n'au succes.

Din *Tokio* se anunță, că Rușii au organisat o flotilă din 80 jonce încărcate cu provisiunĭ, carĭ pornesc din portul Cingtau. Cu tótă blocada japonesă, multora din aceste jonce lĭ-a succes a se furișa până la linia ruséscă de la Porth-Arthur. Japonesii bănuesc, că aceste joncĭ transportă și munițiunĭ pentru garnisóna ruséscă.

Situațiunea în Manciuria e neschimbată. Evenimente mai noue nu s'au întîmplat. Dintr'un raport al generalului *Saharow* reiese, că între avantposturile inimice dilnic se întîmplă încăerărĭ. Avantposturile rusescĭ s'au scoborît spre sud până la minele Yantai, de unde resultă, că centrul armatei japonese, grupat în regiunea minelor de la Yantai, n'a început încă înaintarea.

Mai multe telegrame confirmă scirea, că Kuropatkin nu va părăsi Mukdenul, ci acolo va da lupta cea mare. După o scire telegrafică din *Tokio*, triunghiul neregulat al cărui vîrf îl forméză Tienlingul, ér basa linia Mukden-Fuzan, va fi teatrul luptelor viitóre. Basa de operațiune a Rușilor va fi Tienling.

„*Birsevija Vjedomosti*“ e informat, că pentru trupele rusescĭ s'au făcut bordee de pămênt, calde și comode. La Mukden sosesc dilnic grupe de călĕrețĭ japonesĭ, pe carĭ i-a făcut prisonierĭ generalul Mișcenko.

Din *Petersburg* se vestesce, că în cercurile oficiale de acolo se confirmă scirea despre venirea lui *Alexiew* în Rusia. El va petrece timp mai îndelungat în Petersburg.

SCIRILE DILEI.

— 25 Septemvrie v.

Sfințirea bisericei din Azuga se va face mâne, Duminecă, și desvĕlirea monumentului ridicat în memoria celor trei vitejĭ din comuna Predeal, căduțĭ în rĕsboiul pentru independență. Serviciul divin va fi oficiat de P. S. Sa archiereul Nifon, vicarul Mitropoliei. La acéstă solemnitate vor asista și mai mulțĭ invitațĭ din Ploescĭ și Bucurescĭ. După terminarea solemnitățiĭ se va da o masă la 400 de sătenĭ. In același timp la ora 1 d. a., va avé loc un banchet, la care vor lua parte invitațiĭ, membriĭ comitetelor pentru construirea bisericei și ridicarea monumentului, primarul cu consiliul comunal și corpul didactic din localitate.

Filiala „Bihorenei“. Cetim în „Familia“: Rĕspundênd la o necesitate simțită, la dorința clientelei sale din părțile Tincei, direcțiunea institutului de credit și economiĭ „Bihoreana“ din Oradea-mare, a decis sĕ înființeze o *filială în opidul Tinca*. In ședința plenară din luna trecută a direcțiuniĭ, conducerea filialei s'a fixat astfel: dirigent Dr. Andreiŭ Ille advocat, contabil Romul Barbu vice-contabil al centralei, bărbațĭ de încredere: Nicolau Roxin protopresbiter, Petru Serb protopresbiter, Dr. Iustin Pap advocat, Dr. Andreiŭ Ille advocat, Augustin Teochar comerciant, Iacob Baba preot și Vasile Teuca învĕțător. Inaugurarea filialei se va face în 12 l. c. n. Pentru acéstă ocasiune direcțiunea a delegat pe vice-președintele Nicolau Zigre și pe directorul esecutiv Dr. Coriolan Papp.

Teatru român de diletanțĭ în Brașov. Bilete pentru representațiunea de mâne séră a diletanților noștri se află de vêndare în decursul dilei de mâne (Dumineca) în prăvălia d-lor *Eremias*, ér séra, începênd de la órele 7, la cassă. Cu acéstă ocasiune ținem sĕ amintim, că sala cea mare din hotelul Orient nr. 1, din nou restaurată, se presentă fórte bine, fiind aranjată cu tot confortul necesar. Dispune de o acustică bună și de localitățĭ potrivite și comode.

Îndemnăm publicul nostru din Brașov și împrejurime, ca sĕ îmbrățișeze rara ocasiune a unui teatru de diletanțĭ românĭ din Brașov, cu atât mai vêrtos, că o parte din venitul curat este destinat *pentru poporul nostru atât de greu încercat prin cumplitele incendiĭ din lunile trecute*, o împrejurare, care motivéză și prețurile ceva urcate ale acestei serate teatrale. Inceputul la órele 8 séra. In pause cât și în decursul unor scene va cânta mult apreciatul taraf de lăutarĭ Dicu.

La gimnasiul român gr. or. din Brad s'au inscris pe anul școlar 1904/5 126 studențĭ, cu 16 mai mulțĭ de cât în anul precedent.

Procesul călugărițelor catolice din România. Am anunțat după „R. L.“ din Bucurescĭ, că s'ar fi stabilit decisiunea

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(5)

Feréstra sclipitóre.

De F. Clemens.

— Urmare. —

3.

Moulin a început sĕ urce costișa verde lipsită de potecĭ, fără sĕ fi întîlnit pe cineva. Bradii steteau deșĭ unul lângă altul, însĕ totușĭ era destul loc liber printre ei ca sĕ pótă trece, și afară de acésta îi mai serviau și de sprijin. Pe alocurea erau tufișurĭ și mărăcinĭ în locul arborilor și urcușul era din ce în ce mai greu așa că detectivul trebuia adesea sĕ ocoléscă o tónă și apoi sĕ se strecóre érășĭ cu nespusă ostenélă.

Ajungênd la înălțimea indicată de Silvin, a găsit confirmate spusele ordonanței. Surpăturĭ și stanĭ de piétră închideau drumul din tóte părțile și detectivul a trebuit sĕ recunóscă, că orĭ-cine altul, care n'avea motivele grave ce le avea dênsul, aicĭ va trebui sĕ renunțe la încercarea de a înainta mai departe. El însĕ șĭ-a pus în gând sĕ încerce extremul. Icnind și asudând se cățăra tot mai sus, deși une-orĭ se năruia pămêntul sub piciórele lui și ajungea érășĭ acolo, de unde plecase. Cu sforțărĭ supraomenescĭ ajunse ast-fel vr'o cincĭ-decĭ de metri înainte, aicĭ însĕ un bloc de stâncă se ridica vertical în sus închidêndu-i orĭ-ce posibilitate de înaintare.

Descurajat, Moulin stetea în cumpene sĕ se întórcă, când îi veni tocmai în minte, că ceea-ce aicĭ i-se pare peste putință, ar puté sĕ isbutéscă la alt loc și începù sĕ facă drumul în direcție orisontală, hotărît sĕ încunjure, décă va fi nevoie tot muntele, până va găsi în sfîrșit unde-va un loc deschis.

Drumul însĕ în direcție orisontală paralelă cu tihăraea, s'a dovedit tot așa de greu ca și la deal. Jos era o prăpastie adîncă și décă arborii de pe margine n'ar fi slăbit puțin efectul acestei prăpăstii, detectivul s'ar fi înspăimântat póte de a lua o hotărîre atât de temerară.

Cu o stăruință fără păreche, Moulin își urmă calea prin văgăune și pe colnice, prin crăpăturĭ și prăpăstii. Nicăirĭ însĕ ochiul lui ager n'a putut descoperi vr'un luminiș, prin care sĕ-șĭ fi putut continua cățărarea spre vîrful muntelui. Trecură așa mai multe ore și istovit de puterĭ șĭ-a căutat un loc potrivit, spre a se puté aședa ca sĕ îmbuce ceva și sĕ se odihnéscă puțin.

După popas de-o jumĕtate de oră a pornit érășĭ. Incunjurase trei sferturĭ din munte, când în sfîrșit a dat de un loc mai puțin inclinat, pe unde i-se deschidea posibilitatea de a urca muntele. După câte-va minute însĕ și aicĭ i-se puse în cale un stan de piétră. Așa-dér din nou în direcție orisontală! Mergênd așa o tónă, aruncà privirea spre locul credut insurmontabil și spre bucuria lui vĕdu, că décă ar puté sĕ se târăe peste stâncă, care n'avea decât înălțimea de vr'o patru metri, calea d'asupra ei ar puté-o face fără marĭ greutățĭ până la vîrf. Imediat s'a apucat sĕ urce stânca din partea acésta, și după opintelĭ năstrușnice a isbutit sĕ se avînte d'asupra ei. Când s'a vĕdut la țintă a cădut fără rĕsuflare la pămênt. Ii secaseră puterile.

Stând așa lăfăiat, își purta ochii în tóte părțile cercetând în speranța că va descoperi ceva. De-odată sări ca electrisat în sus și abia putênd a-șĭ reținé un strigăt de bucurie. Descoperise o cărărușă, care ducea în serpentine la deal în sus.

Atâta sciea acum Moulin, că muntele nu este neumblat. Erau decĭ ómenĭ, carĭ au călcat pe aicĭ și ale căror urme au imprimat pe pămênt o dîră de potecuță. De sigur, că acei ómenĭ vor fi avênd încă o cărare și mai jos, pe care se pot urca mai cu ușurință, decât a făcut-o el până aci.

Vesel de acéstă descoperire, se uită la césornic. Era la unu după amiadĭ. Cu tóte acestea se hotărî a-șĭ duce întreprinderea la sfîrșit. Intărindu-se cu puțină mâncare și cu o înghițitură de cognac, apucà în sus pe cărarea descoperită. Nu era tocmai ușóră acéstă urcare, dér în comparație cu drumul de până acum i-se părea o jucărie. Moulin se urca încet dér necontenit și în sfîrșit zări piscul tocmai d'asupra capului. O ultimă sforțare — și ajunse în vîrf!

ministrului în privința pedepsei în cunoscutul proces al călugărițelor „Notre Dame de Sion“. Dupa cum aflăm acuma acea, decisiune n'a fost încă stabilită. Se svonesce, că pedépsa va fi diferită, anume: pentru școla din Bucuresci, avertisment simplu, pentru cea din Iași avertisment public, ér școla din Galați va fi închisă pentru un timp óre-care. In tóte trei școlile personalul didactic va fi supus unei remanierĭ radicale.

Dela esposiția agrară română. La esposiția agrară din Bucuresci se póte admira taurul „Murgilă“ de rassă moldo-olandesă, proprietatea d-lui inginer Scutaru din Buzĕu, un superb animal. Curiositatea ce presintă „Murgilă“ este, că a fost dresat pentru *călărie*. De altfel d-l Scutaru şi-a făcut o specialitate din dresarea taurilor pentru călărie Murgilă este de vêndare pentru 2000 lei.

— Ministrul de agricultură și domenii austriac a delegat un specialist pentru a studia esposiția română agrară, de la șosea. Delegatul se află deja în Bucuresci de mai multe ḑile.

Succesiunea la tronul Oldenburgului. Se scie, că ducele Ernst Günther de Schlesvig-Holstein, cumnatul împĕratului Wilhelm II, a protestat contra regulării succesiunei la tronul Oldenburguluĭ. Comisiunea administrativă a dietei din Oldenburg s'a rostit acum în unanimitate în favórea succesiunei la tron a ducelui de Schleswig - Holstein - Londenburg - Glücksburg și e fórte probabil, că și dieta se va rosti în acelaşi sens în ședința ei plenară. Protestul ducelui Ernst Günther n'a avut prin urmare nicĭ un efect asupra decisiunei dieteĭ din Oldenburg. Rĕmâne acum, ca consiliul federal sĕ se rostéscă în acéstă afacere și mai întâiŭ décă voesce în princip sĕ se ocupe de cestiunea succesiunei la tronul Oldenburgului.

Societatea de lectură a elevilor inst. pedag. din Blașiŭ s'a constituit în ședința ținută în 17 Septemvrie 1904 sub presidiul M. On. Domn Ioan I. *Negruțiu* prof. prep, și președintele soc., în modul următor: vice-president Dumitru Comşa ped. curs III, notar Iuliu Coroiŭ pedagog curs III, archivar Filon Roman p. curs III, controlor Aurel Micu pedagog curs III, cassar Candin Gliga pedagog curs II, bibliotecar Iuliu Todoran pedagog curs III, v.-bibliotecar Andreiŭ Grecu ped. curs II, redactorul fóiei soc. „Speranța“ Ioan Albu pedagog curs III. Membriĭ în comisiunea esmisă pentru censurarea operatelor: Iacob Boeriŭ și Gedeon Socol ped. curs III. Toma Cociș și George Țeț ped. curs II, Emilian Checicheș ped. curs II.

Casa Bethlen din Oradea vîndută O casă veche boierescă, am puté ḑice domnéscă, era în centrul orașului Oradea mare, formând proprietatea familiei Bethlen. Vĕduva lui George Bethlen murind de curênd, moștenitoriĭ au hotărît sĕ împartă moștenirea și au însărcinat pe contele Paul Bethlen, cumnatul ministrului președinte Tisza și fișpan la Bistrița, sĕ vîndă casa El a și vîndut'o cu 280.000 coróne fraților Moriț și Iosif Moskovics.

Așa ajung casele și moșiile magnaților maghiarĭ rênd pe rênd, încetul cu încetul în mânile Evreilor, și o nouă boierime sĕ ridică pe ruinile celei vechĭ, din familiile Erger, Berger, Schossberger.

Pressa maghiară nu vede aceste lucrurĭ. Este prea ocupată cu campania „patriotică“ contra naționalităților.

Noul episcop catolic din Iașĭ. Fostul episcop catolic din Iașĭ Msgr. Camilli, antecesorul Msgr-ului Iaquet a fost din nou numit în acest post. Prin acésta se desminte scirea despre numirea episcopului Camilli de delegat apostolic în Constantinopol. Msgr. Camilli a petrecut timpul de la plecarea sa din România în Roma.

Un vas rusesc în apele românescĭ Vasul rusesc „Tipos“ staționat în Odessa, a sosit ḑilele acestea în Galațĭ. Pe bordul lui se află 6 ingínerĭ ruşĭ, carĭ sunt încredințațĭ cu lucrările pentru regularea navigațiuniĭ brațului Chilia. După un scurt popas, vaporul „Tipos“ a plecat la Sulina. Pe drum inginerii au făcut lucrărĭ de sondare.

Longevitate. In Bucurescĭ a murit erĭ un anumit Ion Munteanu în etate de 101 anĭ.

1750 ruble pentru 175 de sărutărĭ D-șóra Varvara Zaharin, o brunetă răpitóre de 19 anĭ, face de câteva lunĭ delicille uneia din principalele hale de musică din Moscva, cântând cu mult foc cântece patriotice populare. Intr'o ḑi, la sfîrșitul unui concert, ea anunță auditorul, că va săruta „stante pede“ pe orĭ-cine s'ar angaja sĕ-i numere 10 ruble penttu ambulanța rusă și rănițiĭ din rĕsboiŭ. Acéstă propunere fù primită de public cu un adevĕrat delir. Toțĭ domniĭ și un mare numĕr dintre dómne se repeḑiră dintr'odată pe scenă și tînĕra artistă fù aprópe luată cu asalt de către mulțime. In câteva minute ea adunase 1750 de ruble și dăduse 175 de sărutărĭ.

Concertul Hintz, dat Mercurĭ séra, a avut un succes frumos. Tînĕrul cântăreț a dat înaintea numĕrosului public asistent doveḑĭ frumóse despre progresele făcute în arta cântăriĭ. D-l Hintz dispune de o voce sonoră, mlădiósă și plăcută și posede o școlă fórte bună. Publicul asistent încântat de prestațiunile d lui Hintz, l'a rĕsplătit cu bogate aplause și cadourĭ de florĭ.

Teatru german. Cunoscuta operetă „Vîndĕtorul de paseri“ a fost representată Vinerĭ séra de către trupa Bauer cu deplin succes. D-șóra Minni *Schwarz* subreta, este o figură simpatică, care dispune de o voce frumósă, școlă escelentă și de o mimică desĕvîrșită. Willy *Strehl* (contele Stanislaus) este de asemenea o bună achisiție. Joc natural. Voce bună. Carl *Terkal* (Adam) nu a stat la înălțimea celor doi. Scólă bună, vocea însĕ îi este lipsită de timbru și mimica nu tocmai desĕvîrșită. Bine s'a achitat și Enrieta *Zinsenhofer* și d-na Camille *Richter*. Despre *Redl* nicĭ mai vorbim. El s'a întrecut aseră pe sine însuşĭ. D-nii *Stärk* și *Rossmann* au făcut pe profesorii fidel tradiției convenționale. Sâmbătă se va da drama lui Schiller „*Hoții*“.

— Mâne, Dumineca se va da o nouă operetă „*Wiener Frauen*“ de Franz Lehar.

Avis. Mâne, Dumineca, începênd de la órele 1 d. a. m. va fi deschisă în cetate numai farmacia „La speranță“ a d-lui F. *Jekelius* din strada Porțiĭ.

La Gewerbeverein se va da Duminecă séra, în 9 Octomvrie *concert militar* Inceputul la órele 8 séra. Intrarea 40 b. Bucătăria alésă stă sub conducerea personală a d-nei Schmidt. Beuturile sunt din cele mai bune.

Din Bucovina.

Fóia oficială „Wiener Zeitung“ din 2 Octomvrie publică revocarea guvernorului conte *Goess* din Triest (presidentul de odinióră al Bucovinei) din postul sĕu, acordându-i-se tot-odată ordinul coróna de fier clasa I, și numirea președintelui țĕrii din Bucovina, a prințului *Hohenlohe* de guvernor la Triest. Președinte al țĕrii pentru Bucovina este numit consilierul ministerial Octavian *Regner de Bleyleben*.

— Prințul Hohenlohe împreună cu familia a plecat alaltăerĭ Joi în 6 Octomvrie n. c. din Bucovina la Muncaciu, de unde va pleca apoi la noul sĕu post de guvernor la Triest. Orașele Cernăuț, Câmpulung, Coțmanii, Rădăuț și Storojineț au oferit președintelui țĕrii prințului Hohenlohe, drepturile de cive onorar.

— D-l Dr. Grigori de *Pantasi*, concepist la guvernul țĕrii din Cernăuț, a fost numit redactor al ediției române a fóiei legilor împĕrătescĭ, care apare în Viena. Până acuma a fost redactor d-l Dr. Erast Tarangul, numit funcționar în guvernul țĕrii din Bucovina.

— In urma decedării baronului Nicolae *Mustața*, a ajuns vacant mandatul unui deputat în curia a doua a marei proprietățĭ. Conform dispozițiunilor regulamentului țĕrii și de alegere în dieta țĕrii, s'a publicat o nouă alegere suplementară pentru mandatul vacant, care va avé loc în Cernăuțĭ Marțĭ în 25 Octomvrie n. c. la órele 9 diminéța în sala de ședințe a guvernului țĕrii.

*

Exposiția agricolă din Cernăuțĭ pe care a aranjat'o societatea „Bucovina“, a fost festiv inaugurată în 2 Octomvrie n. c. După deschiderea exposițiai de către președintele țĕrii prințul Hohenlohe, acesta împreună cu prințesa, soția sa, urmațĭ de representanții diferitelor diregătorii și oficii, ce au asistat la inaugurare, au fost condușĭ prin exposiție. In secțiile mașinelor, sĕmințelor de cereale, fructe, legume și galițe, prințul a vorbit cu mai mulțĭ exposanțĭ, admirând tot odată obiectele expuse. Intr'adevĕr unii exposanțĭ — scrie „Deșteptarea“ — au expus producte deosebit de frumóse, așa spre exemplu: administrația moșiilor marelui proprietar Dr. Iancu cavaler de *Flondor*, semințurĭ selecționate de cereale, napĭ, fructe etc. apoi d-l T. cav. de *Flondor* porumb, fructe, E cav. de *Ursachi* din Banila-moldovenéscă zarzavaturĭ, *Brodowski* din Pătrăuț, zarzavaturĭ; administrația herghelillor statului din Rădăuț etc. etc. In ḑiua întâiŭ exposiția a fost visitată de 2000 persóne. Lunĭ 3 Octomvrie n. c. s'au întrunit juriile de premeiare. Juriul pentru sĕmînțurĭ a decernut *Premiul întâiŭ de stat* (medalie de argint) d-lor K. cav. de *Bogdanovicĭ* pentru grâu și porumb și Dr. Iancu cav. de *Flondor* pentru secară, cartofĭ și, în fine, *ca singurului selecționist de semințurĭ în Bucovina.* Medalia de argint a societății a primit'o d-l Tudor cav. de *Flondor*.

ULTIME SCIRI.

Mukden, 8 Octomvrie. Pe o ploie mare s'a ținut Miercurĭ un serviciu divin de câmp, la care a asistat Kuropatkin cu întreg statul sĕu major. După serviciu, Kuropatkin a primit rapórtele asupra posițiunei diferitelor trupe. Spre Tienling au plecat trenurĭ încărcate cu trupe din tóte armele. E probabil, că Kuropatkin va întra în acțiune la Fucĭun, lângă fluviul Hun.

Tokio, 8 Octomvrie. Ministrul președinte contele *Okuma* a ținut erĭ la cameră un lung discurs în care a spus, că țéra trebue sĕ se aștepte încă de acum înainte la un rĕsboiŭ lung, care va dura cel puțin doi anĭ și va costa cam 2 miliarde yen. Japonia va fi silită sĕ facă un împrumut de 500 milióne.

Londra, 7 Octomvrie. Din *Seul* primesce „Daily Telegraph“ scirea, că invasiunea Rușilor în Corea ia forme hotărîte. Garnisónele japonese au fost întărite. Se aștéptă o ciocnire.

Despre eșirea flotei rusescĭ din Port-Arthur și despre lupta navală, nu se scie nimic positiv.

☛ Domnii abonați ai fóiei nóstre, carĭ nu și-au reînoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînoi cât mai curând ca sĕ nu li se întrerupă regulata espedare a ḑiarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Cu o sensație triumfătóre privea el acum, din dosul unui tufiș, jos în valea, care se întindea maiestósă la piciórele lui în isolarea ei sombră. Putea recunósce lămurit casa unde îșĭ avea locuința și casarma din apropiere. Vederea orașului era împedecată de munții ce se înălțau în préjma lui. Acum îșĭ întórse atențiunea asupra vêrfului. Acesta era un fel de platou de o suprafață neînsemnată, acoperită de molidvĭ chircițĭ. Spre a ajunge la locul unde credea că a zărit feréstra sclipitóre, trebuia sĕ ocoléscă platoul pe margine. Acésta putea sĕ o facă în mai puțin de o jumĕtate de oră. Trebuia însĕ sĕ ia tóte precauțiunile, căcĭ nu scia décă nu va avé de a face cu dușmanĭ, și încă cu dușmanĭ resoluțĭ.

Tiptil, și profitând de orĭ-ce tufă, ca sĕ fie acoperit, înainta pas de pas spre locul unde presupunea că se află colibuța. De odată i-se însenină fața. Nu s'a înșelat! La capĕtul platoului zări o bojdeucă construită fără nicĭ o artă din lemn și piatră. Fără cunoscința locului, i-ar fi fost imposibil s'o descopere, chiar de ar fi ajuns din întêmplare până la vêrf, căcĭ o massă de petri ce se înălțau în preajma ei și un tufiș des o acopereau dinaintea vederii. Numai o trecĕtóre îngustă conducea pe marginea amețitóre până la bojdeucă. Dinspre vale era de asemenea acoperită de arborĭ și de tufiș meșteșugit. Moulin a nimerit'o când a presupus, că vijelia a desrădĕcinat un arbore făcênd astfel o apertură, prin care raḑele sórelui puteau sĕ pĕtrundă neîmpedecate.

Bojdeuca era jósă. Acoperișul nu se înălța mai sus de cincĭ urme d'asupra pămêntului. Din causa acésta nicĭ nu putea fi vĕḑută de jos, mai ales că nicĭ prin colóre nu ne deosebia de împrejmuire. Acoperișul atât de jos te făcea sĕ creḑĭ, că bojdeuca e zidită pe jumĕtate în pămênt. Moulin căuta acum feréstra trădătóre și o găsi sub acoperiș pe partea dinspre adâncime. Nu era mare și în împrejurărĭ normale tot așa de puțin se putea vedé de jos ca și bojdeuca însașĭ. Intêmplarea a făcut numai, ca radele sórelui reflectându-se în sticlă, au tradat'o.

Jean Moulin se uită prin feréstră, dér fiind întunerec nu putù sĕ distingă nimic. Tótă împrejmuirea trada părăsirea cea mai desĕvîrșită și de sigur, pentru moment cel puțin, nicĭ în bojdeucă nu locuia nimenĭ. Detectivul încunjură încet zidirea și la partea opusă găsi o ușă, închisă cu lăcata.

„Pĕcat“, îșĭ ḑise detectivul năcăjit. „Trebue sĕ aflu numai decât ce taine ascunde bojdeuca, altmintrea tótă întreprinderea mea este zadarnică“.

Aicĭ nu putea sĕ stea mult pe gândurĭ. Cu bĕțul sĕu a spart feréstra, îndepărtă cu îngrijire bucățile de sticlă și întră pe aicĭ.

In momentul, când piciórele îi atinseră pămêntul, îșĭ lăsă mânile în jos și se uita împrejur. La prima vedere nimic suspect. O masă primitivă, vr'o două lavițe și un dulap. Pe o poliță de lemn se aflau câteva óle de lut și un aparat de fer pentru gătit bucate. Sobă nu era, căcĭ décă bojdeuca era folosită — și despre asta nicĭ nu mai încăpea îndoială — de sigur numai vara putea sĕ stea cineva în ea. Șépte-opt lunĭ picior de om nu póte sĕ calce pe aicĭ. Detectivul privea cam desilusionat la mobiliarul sărăcăcios. Intru nimic nu se deosebia de coliba unui vênător sĕu tăietor de lemne. Póte nicĭ nu servesce pentru alte scopurĭ. Se póte și aceea, că odinióră a fost locuită și acum e părăsită.

Dér nu! Pe masă se afla încă o ólă cu apă, dovadă că în bojdeucă trebue sĕ fi fost de curênd ființă omenéscă.

Cu gândul însĕ, că n'are de a face de cât cu o locuință de pădure, detectivul nu se putea împăca. Décă ar fi așa, atuncĭ de ce atâta secret? De ce atâta grije, pentru a ascunde cărarea și coliba dinaintea lumei? De ce locuitorii nu contraḑiceau tradițiunea despre impracticabilitatea muntelui?

Nu, nu! Aicĭ era altceva. Aicĭ trebuie sĕ fie locul de întêlnire a contrabandiștilor din tótă împrejurimea. Póte chiar aicĭ s'or fi ascunḑênd și mărfurile de contrabandă, deși nu putea sĕ înțelégă, cum ar fi posibil sĕ aducă aicĭ coșurile și pachetele cele grele?

(Va urma.)

Anunț de licitație.

In 17 și 18 Octombrie st n. a. c. se va vinde cu licitație în localul casei de Zălóge, dela órele 8—11 a m. și dela 2—4 óre p. m. obiectele amanetate în luna lui August și Septembrie 1903, până inclusive cu nr. 14273—1903, a căror termin a espirat și nu s'au rescumpĕrat.

Obiectele carĭ se vor vinde sunt: Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Ciôie, Cositor, flanele, haine bărbătescĭ și femeiescĭ, Cisme, ghete și altele.

Vêndarea se face cu banĭ gata.

Rĕscumpĕrarea séu înoirea amanetelor se póte face numai cu o di înainte de licitație.

În diua vêndării cu licitație nu se permite nicĭ într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 22 Septembrie 1904.

Oficiul cassei de amanete din Brașov.

3—3.(1442)

Avis.

Am onóre a aduce la cunoscința P. t. public, că

Atelierul meu de modă

pentru dame, care există deja de 26 anĭ, **l'am strămutat din 1 Oct.** a anului curent

sub nrul 24 Tîrgul Inului.

Tot-odată îm iau voie a Vĕ încunoștiința, că și după mórtea reposatului meu soț **voi conduce mai departe** și tóte ce sar cere pentru **toilette de dame** după moda cea mai nouă se pregatesc.

Rogându-mĕ pentru sprijinirea mai departe, sunt

cu deosebită stimă

2—3.1518. **Vĕd. Klein Károly.**

De vêndare

din causa schimbării domiciliului este **de vêndare cu un preț ieftin o casă** frumósă la colț Pajiște nr. 17/a Brașov (Scheiŭ), cu 2 curțĭ, 2 odăi, 1 bucătărie, pivniță, un pavilon nou și frumos în grădină și localitățĭ laterale. Curtea mai mare este cimentată, ér în curtea mai mică trotoar de cement. Informațiĭ tot acolo.

2—3.1524.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ și când pe timp mai indelungat séu lunare.

Un comis bine introdus pentru o prăvălie mixtă, află post momentan, oferte a-se adresa la subsemnatul

Iosif Petrovits,

comerciant în H. Dobra